

Didieji Londono debatai: įstatymų painiojimai, simpatija Rusijai, iš JK bendruomenės pašalinti kandidatai

Rugsėjo 14 d. Anglijos sostinėje vyko jau tradicija tapę Didieji Londono debatai - juose rinkėjams prisistatė 7 iš 11 įvairių partijų į Pasaulio lietuvių vienmandatę rinkiminę apygardą Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose iškeltų kandidatų. Debatai parodė, kad dalis kandidatų nelabai gerai išmano temas, kurias laiko prioritetinėmis, du iš debatų dalyvių buvo pašalinti iš Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės, du kandidatai išreiškė prorusiškas pažiūras. Surengtas salėje susirinkusių žmonių balsavimas atskleidė, kad geriausiai debatuose pasirodė politikos senbuviai.

Ana Vengrovskaja

PASAULIOLIETUVIS.LT

Spalio 13 dieną vyks eiliniai Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai. Jau antrą kartą pasaulio lietuviai balsuos savo apygardoje. Į ją Lietuvos politinės partijos iškėlė 11 kandidatų: Aušrinė Armonaitė (Laisvės partija), Dalia Asanavičiūtė (Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai), Gintautas Babravičius (Partija „Laisvė

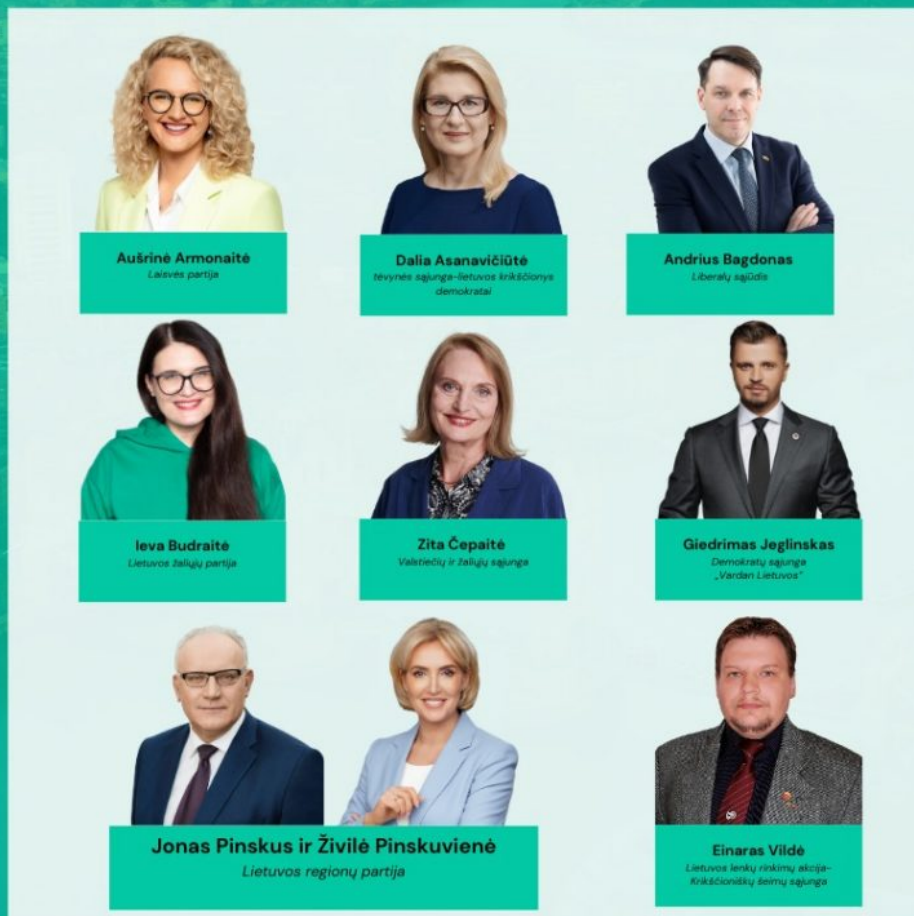
ir teisingumas“), Andrius Bagdonas (Liberalų sąjūdis), Zita Čepaitė (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga), Giedrimas Jeglinskas (Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“), Linas Jonauskas (Lietuvos socialdemokratų partija), Vytautas Kardelis (Tautos ir teisingumo sąjunga (centristai, tautininkai), Jelena Masiukė (Lietuvos regionų partija), Mikas Sakalauskas (Taikos koalicija (Darbo partija), Einaras Vildė (Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga).

Septyni iš jų Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės, Londono Sičio lietuvių klubo ir Jungtinės Karalystės lietuvių jaunimo sąjungos organizuojamų Lietuvių dienų metų atvyko į Anglijos sostinę, kur artėjančių rinkimų į LR Seimą proga vyko didieji Londono debatai.

Pirmoje debatų dalyje dalyvavo tik kandidatai į vienmandatę Pasaulio lietuvių rinkimų apygardą, antroje prie jų prisijungė Žaliųjų partijos pirmininkė Ieva Budraitė ir Lietuvos regionų partijos pirmininkas Jonas Pinskus, kurių lydėjo jo žmona, Širvintų rajono merė Živilė Pinskuvienė.

Didieji Londono debatai tarp kandidatų į Lietuvos Respublikos Seimą

Rugsėjo 14 d. 13:00 – 16:00 Stratford Old Town Hall

Į Londono debatus atvykę kandidatai (plakate trūksta vėliau prisijungusio Miko Sakalausko). JK lietuvių bendruomenės plakatas

G. Jeglinskas teigė, kad nereikia visų skatinti grįžti

Didieji Londono debatai vyko Stratfordo senamiesčio salėje (*Stratford Old Town Hall*) ir buvo transliuojami internetu. Deja, dėl techninių nesklandumų transliaciją stebėję žiūrovai išgirdo tik dalį kandidato Giedrimo Jeglinsko prisistatymo.

Prisistatydamas kandidatas teigė, kad lietuviai, išsibarstę po pasaulį, yra stiprybė ir nereikia visų skatinti grįžti.

„Ką daryti, kaip toliau stiprinti Lietuvą? Manau, kad pagrindinis dalykas nėra susikviesti visus grįžti, nes reikia visų Lietuvoje – čia ne apie tai. Kiekvienas grįšime, kai norėsime, jei ne patys, grįš mūsų vaikai, anūkai ar jų verslai – čia yra ne problema, svarbu išlaikyti ir stiprinti ryšį su bendruomenėmis, platinti, gilinti visapusiškai. Daug jau padaryta, bet galime dar daugiau“, – sakė G. Jeglinskas.

Pasak jo, reikia investuoti į lituanistines mokyklas. Kandidatas teigė, kad jas skirtingose šalyse lankė trys jo vaikai.

Atsakydamas į debatų moderatorės, žurnalistės Daivos Žeimytės-Bilienės klausimą, kokia Lietuvoje turėtų būti pensija, šių metų prezidento rinkimuose kandidatavęs G. Jeglinskas atsakė „ori“ ir, paprašytas sukonkretinti, įvardijo 1000 eurų sumą.

Kalbėdamas apie įvykusį, tačiau nepasisekusį referendumą dėl pilietybės išsaugojimo G. Jeglinskas apgailestavo kad „nebuvo jokios agitacijos“.

„Aišku, norint tą dalyką pakeisti Konstitucijoje, reikia referendumo, bet kitas dalykas – turime sustabdyti bet kokią pilietybės atėmimą dabar, kad biurokratai neatimtų tos pilietybės – moratoriumu ar kitu būdu <...> trumpuoju laikotarpiu, o ilguoju laikotarpiu reikia eiti į referendumą su normalia kampanija, agitacija“, – sakė praeityje krašto apsaugos viceministro pareigas ėjęs G. Jeglinskas.

A. Armonaitė išgirdo „gausianti lupti“

2020 m. Pasaulio lietuvių apygardoje išrinkta Aušrinė Armonaitė, kuri netrukus po Seimo rinkimų tapo ekonomikos ir investicijų ministre, sakė girdėjusi dėl to priekaištų: „Aušrinė, gausi lupti.“

„Girdėdavau tokio murmesio, kad viskas, mes ją praradome, ji išėjo į Ekonomikos ir inovacijų ministeriją. Tiesą sakant, tiek daug grįžimo iniciatyvų, kiek mes galime padaryti būtent ekonomikos ministerijos srityje su diaspora, ko gero niekas negalvojo. Mes turime stažuočių programas, draugiško darbdavio diasporai programą, startavome su nuotoliniais seminarais žmonėms, gyvenantiems užsienyje, apie tai, kaip pradėti verslą, ir galėčiau daug pasakoti apie tai, kokiose srityse mes dirbom.

Kaip Seimo narė džiaugiuosi dviem diasporai ypač aktualiais darbais, kuriuos pavyko įgyvendinti. Pirmas – pavyko Seime priimti gegužės 1 d. įsigaliojusį įstatymą, kuris kartą ir visiems laikams išsprendė diasporos vaikų pilietybės išsaugojimo klausimą. Antras darbas yra asmenvardžiai. Daug Lietuvoj kalba, kad tai pirmiausia lenkų bendruomenei aktualus klausimas, bet tai, kad mes galime rašyti savo vardą su W, Q, X, dviguba N, pirmiausia yra aktualu tiems, kas yra sukūrus tarptautines šeimas. Gaudavau tūkstančius laiškų iš moterų, kurios yra ištekęjusios už užsieniečių“, – vardijo A. Armonaitė.

Kandidatė teigė, kad „Lietuva šiuo metu gyvena savo geriausius laikus“.

A. Bagdonas kvietė pagalvoti apie grįžimą

Seimo narys Andrius Bagdonas savo prisistatymą pradėjo pritardamas A. Armonaitės minčiai, kad „Lietuvoje mes niekada dar negyvenome taip gerai, kaip dabar“, ir pateikė statistiką, kad minimalus ir vidutinis mėnesiniai atlyginimai per pastaruosius metus gerokai išaugo.

„Ir ne tik priemonės gali sugrąžinti į Lietuvą dalį lietuvių, kurie galvoja grįžti. Gyvenimas Lietuvoje gerėja ir tikrai kviečiu tuos, kurie abejoja, pagalvoti apie grįžimą, nes įvairios priemonės jau sudarytos“, – kvietė A. Bagdonas.

„Svarbiausias darbas iš visų sričių parlamente man yra darbas Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijoje, kuomet suvažiuoja lietuviai iš viso pasaulio, suvažiuoja su didžiulėmis šypsenomis, nepaisydami to, kokios problemos yra skirtingose pasaulio lietuvių bendruomenėse“, – prisistatydamas sakė Seimo narys.

Paklaustas, kokius konkrečius pasaulio lietuviams svarbius darbus nuveikė per praeitą kadenciją, kandidatas sakė prisidėjęs prie asmenvardžių rašybos problemos sprendimo, referendumo surengimo ir viešinimo kampanijos ir „užregistravęs kartu su Dalia (Asanavičiūtė – aut. pastaba) ne vieną įstatymo projektą, kad diasporai būtų lengviau gyventi“.

Po nesėkmingo referendumo A. Bagdonas taip pat užregistravo projektą, skirtą dar vienai Pilietybės įstatymo išimčiai įteisinti.

„74 parlamentarai pasirašė įstatymo projektą, kad NATO šalies pilietybę įgijęs lietuvis neprarastų Lietuvos. Čia reikia Seimo balsavimo, jeigu pateikimo stadiją pereitume dar šioje kadencijoje, kitoje kadencijoje galėtume turėti dar vieną platesnę išimtį“, – planavo A. Bagdonas.

E. Vildė pasakojo pabėgęs nuo Danijos tarnybų

Kandidatas E. Vildė prisistatydamas pasakojo esąs vienas iš Jungtinės Karalystės jaunimo sąjungos atkūrėjų, o JK lietuvių bendruomenėje praleidęs 15 metų, tad puikiai išmanantis jos klausimus ir į ją investavęs daug laiko ir lėšų.

Žiūrovus E. Vildė stebino pasakojimu, kad, šeimai gyvenant Danijoje, tos šalies tarnybos bandė atimti visus tris jo ir žmonos vaikus, tad jam teko bėgti į Lietuvą. Pasak kandidato, dėl Covid-19 viruso pasekmių du jo vaikai turi sveikatos negalias.

„Šitas klausimas mums sukėlė papildomų rūpesčių, dėl kurių aš vėl esu rinkimuose, todėl kad būtent Skandinavija iki šiol atiminėja vaikus iš mūsų šeimų ir nesigilina, ar tie vaikai turi negalias, bet patys nusprendžia, ar sugebi auginti vaikus, jie nusprendė, kad mes nesugebėsime. Mūsų neatsiklausė. Teko tiesiog fiziškai pabėgti. Jei nebūčiau pabėgęs, mano vaikai būtų atsiradę, kaip ir daugelis kitų vaikų iš Lietuvos šeimų atimtų neteisėtai, kažkokiose gėjų ar lesbiečių šeimose“, – pasakojo E. Vildė.

Pasak kandidato, būtent šis klausimas jam yra svarbiausias einant į Seimą.

Debatų moderatorė D. Žeimytė-Bilienė sakė, kad, jos žiniomis, „už antivalstybinę veiklą ir prorusiškumą E. Vildė buvo pašalintas iš Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės“ ir kad kandidatas „buvo pasisavinęs bendruomenės Facebook paskyrą“.

Kalbėdamas apie saugumą kandidatas neslėpė savo simpatijų prieš Ukrainą kariaujančiai Rusijai.

„Nesu pašalintas, o iš manęs atimta teisė dalyvauti bendruomeninėje veikloje, pašalinimas gali būti tik teisiniu keliu, aš prašiau, kad dalyvautume teisme, jie nesutiko“, – oponavo E. Vildė.

„Prezidentas Lietuvos vardu bučiuoja svetimos šalies – Ukrainos – *škodurus*, o Lietuvos vėliava yra ne kartą krauju *pragirdyta*. Lietuvai turėtų būti svarbūs Lietuvos reikalai o ne tris milijardus atiduoti Ukrainai“, – sakė E. Vildė.

Z. Čepaitė painiojo pilietybės įstatymo išimtis

17 metų Londone gyvenusi Zita Čepaitė pristatydama išskyrė kelis veiklos prioritetus:

„Dirbau žurnaliste, paskui vertėja, tai suvedė mane su daug žmonių, tiesiogiai su jais kalbėjausi ir surinkau daug problemų, kurios kyla čia atvykusiems žmonėms. Vienas dalykas, kuris iškilo, yra tas, kad užsienio lietuviai niekada nebuvo deramai atstovaujami.

Labai ryški problema, kuri yra aktuali gana dideliame kiekiui užsienyje gyvenančių lietuvių, yra vadinamoji dviguba ar daugybinė pilietybė, problema taip ir nebuvo išspręsta“, – sakė Z. Čepaitė.

Pasak kandidatės, turi būti „įtvirtinta teisė į prigimtinę pilietybę“. Z. Čepaitei painiojant terminus ir LR pilietybės įstatymo išimtis, debatų moderatorei Žeimytei-Bilienei kilo abejonė, kiek kandidatė yra įsigilinusi į klausimą, apie kurį kalba.

Kaip antrą svarbų klausimą Z. Čepaitė išskyrė užsienio lietuvių bendruomenių nepriklausomumą nuo valdžios institucijų. Pasak kandidatės, dabar bendruomenės „tampa kai kurių politinių jėgų satelitais“ ir turi būti keičiamas projektų finansavimo modelis.

Debatuose iškilo klausimas dėl Z. Čepaitės pašalinimo iš JK bendruomenės kilus

įtarimų dėl neteisėto Lietuvių namais vadintos sodybos pardavimo tuo metu, kai ji ėjo JK lietuvių bendruomenės pirmininkės pareigas.**

„Teisme aš niekaip neregistruojau, net kaip liudininkė. Tai buvo tarp *Lithuanian House* (liet. *Lietuvių namų* – aut. pastaba) ir tarp (sodybos) kreditorių – *Lietuvių socialinio klubo*, – oponavo kandidatė.

Pasak Z. Čepaitės, ji buvo pašalinta iš bendruomenės pažeidžiant įstatus ir neleidžiant jai apsiginti.

A. Asanavičiūtė prisiėmė atsakomybę už nesėkmingą referendumą

Seimo narė D. Asanavičiūtė prisistatydama vardijo nuveiktus darbus lituanistinio švietimo srityje, prisiėmė atsakomybę už nepasisekusį referendumą ir oponavo kitiems kandidatams – G. Jeglinskui ir Z. Čepaitei.

„Nebuvau išrinkta į Pasaulio lietuvių apygardą, bet jums dirbau visu etatu ir kartu pavyko pasiekti ištis labai daug – šiandienai turime finansuojamas lituanistines mokyklas. Gerbiamas Giedrimai, sakėt, kad joms reikia daugiau pinigų, bet jūsų pirmininkas ir tuometinis kadencijos premjeras (Saulius Skvernelis – aut. pastaba) bandant mokykloms skirti pinigų ir keisti įstatymą Vyriausybės išvadoje pasakė, kad „neverta“ ir kad „pinigų nebus skirta“.

Padaryti kalbos lygio nustatymo sertifikatai, kas leidžia į Lietuvą grįžusiems vaikams lengviau integruotis mokyklose, sutvarkyta pilietybė vaikams – 2021 m. įsigaliojo mūsų siūlymu išimtis vaikams, gimusiems ir užsienyje, ir Lietuvoje, Lietuvos pilietybę išsaugoti, Aušrinės (Armonaitės – aut. pastaba) pataisa leidžia praleidus terminus visą tą susitvarkyti ir sulaukus 18 metų.

Kalbant apie referendumą, gerbiama Zita, jūsų politinis ir idėjinis vadas (Ignas

Vėgėlė – aut. pastaba) pasisakė prieš. Jeigu pasisakai prieš ir sakai, kad neišspręsta, tai kas čia yra? Nesakykite, kad ateisite ir išspręsite, nes tikrai neišspręsite. <...>

Esu registravusi du pilietybės įstatymo projektus vienas iš jų – turintys ES, NATO ir NATO partnerių šalių pilietybes galėtų išsaugoti Lietuvos pilietybę, kitas – 5 metų moratoriumas pilietybės netekimui, taip pat turi būti apsunkinama pilietybės netekimo procedūra.“

Kitoje kadencijoje D. Asanavičiūtė sakė norinti išspręsti „Sodros“ PSD skaičiavimo išvykus į užsienį klausimą, vairuotojų teisių problemą – „kad iš JK grįžus į Lietuvą nereikėtų perlaikyti teisių“ ir „kad diasporos klausimai vėl nenuieitų į politines paraštes“.

Debatų moderatorės paklausta, kas turėtų prisiimti atsakomybę už nepasisėkusį pilietybės išsaugojimo referendumą 2024 m., D. Asanavičiūtė atsakė „aš“.

M. Sakalauskas norėtų grąžinti rusiškus kanalus

Mikas Sakalauskas pradėdamas savo prisistatymą supainiojo jo atstovaujamos koalicijos pavadinimą, o paklaustas, kokie bus jo darbai išrinkus jį į Seimą, konkrečiai atsakyti negalėjo: „Seime dar reikės galvoti, žiūrėti, tartis su koalicijos partneriais, kai būsiu išrinktas“, – sakė kandidatas.

Debatų metu M. Sakalauskas sakė norintis kovoti prieš žaliuosius, „kurie nori nuvaryti į žaliajį konclagerį“, taip pat prieš rusiškų kanalų cenzūrą.

„Neįmanoma įsijungti televizoriaus Lietuvoje, nes keliama baimė ir varoma karo propaganda <...>. Jeigu Lietuvos valdžia ir toliau kurstys karą, tai diaspora didės“, – sakė M. Sakalauskas.

Į moderatorės klausimą, kieno yra Krymas, politikas atsakė „Krymas yra Krymo gyventojų“ ir pasakojo, kad dar 2007 m. atostogų pusiasalyje metu yra girdėjęs, esą, vietiniai norėtų prisijungti prie Rusijos.

Kandidatas teigė susidomėjęs politika 2019 m., kai pamatė, kad valdžioje vis dar

yra Andrius Kubilius, nes „nuo jo naktinės mokesčių reformos 2009 m.“ nukentėjo įmonė, kurioje M. Sakalauskas dirbo, todėl jam teko emigruoti.

Pasak kandidato, jo žiniomis, išeiviams pilietybės išlaikymo klausimas nėra aktualus. Debatų metų paskaitęs Konstituciją, kandidatas teigė, kad „jeigu Seimas norėtų, galėtų už dviejų mėnesių įteisinti *dvigubą* pilietybę“, ir buvo įsitikinęs, jog „jau buvo padaryti du konstituciniai pakeitimai dėl karinių reikalų“. Debatų moderatorei ir oponentams paprašius patikslinti, kokie pakeitimai Konstitucijoje buvo padaryti, kandidatas atsakė: „Gaila, neužsirašiau.“

Pirmos debatų dalies pabaigoje salėje susirinkusi publika balsavo už labiausiai patikusį kandidatą. Daugiausia – vienodą skaičių balsų – surinko 2020 m. Pasaulio lietuvių apygardoje išrinkta ekonomikos ir investicijų ministrė Aušrinė Armonaitė ir jai antrame rinkimų ture pralaimėjusi Seimo narė, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininke Dalia Asanavičiūtė.

Prisijungė žaliųjų ir regionų partijų atstovai

Antroje debatų dalyje prie vienmandatininkų prisijungė Lietuvos žaliųjų partijos pirmininkė Ieva Budraitė ir Lietuvos regionų partijos pirmininkas Jonas Pinskus.

Paklausta, kokios jos atstovaujamos partijos veiklos bus aktualios pasaulio lietuviams, I. Budraitė kalbėjo apie oro taršą.

„Diaspora vienodai lygiai yra suinteresuota, kad Lietuvoje aplinkos kokybė išliktų kaip įmanoma geresnė. Šiuo metu tam yra iškilusi grėsmė. Vienas iš 12 žmonių Lietuvoje miršta dėl oro taršos. Tai lemia tai, kad mes vis dar nemokame padaryti reformų transporto srityje, energetikos, pastatų valdymo srityse, vis dar nemokame gyventi be iškastinio kuro. Manau, kad užsienio lietuviai sugrįžę nori pamatyti mūsų šalį tokią pat žalią, kokią ir paliko“, – sakė I. Budraitė.

Pasak kandidatės, Žaliųjų partija išsiskiria tuo, kad penki pirmi nariai rinkimų sąraše yra moterys, iš jų viena romų tautybės, be to, dauguma yra jauni

profesionalai, keli mokslų daktarai.

„Kol mes neišmoksime gyventi be gamtinių dujų, be naftos, tol mes tiesiogiai arba netiesiogiai *šersime* putino režimą“, – kalbėdama apie saugumą sakė I. Budraitė.

Prisistatydamas Jonas Pinskus pasakojo, kad atvyko su žmona, nes „yra už tradicinę šeimą“, pasisakė prieš imigraciją ir nuogastavo, kad „iki 2050 m. Lietuvos kaip tautinės valstybės nebus“, taip pat akcentavo probleminius Lietuvos kelius.

Moderatorės D. Žeimytės-Bilienės paklaustas, kuo jo partija skiriasi nuo „Nemuno Aušros“, jis atsakė, kad jų negalima lyginti, nes pastaroji primena „Hitlerio partiją, o mūsų kultūra ir vertybės yra visiškai kitokios, mes tikrai nesam antisemitai“.

Paparašytas papasakoti, kuo jo partija pasitarnaus pasaulio lietuviams, J. Pinskus apsiribojo abstrakčiais pažadais: „Aš jums galiu pažadėti, kad sukursim labai gerą, gražų, orų gyvenimą Lietuvoje, grįžkit.“

Debatų dalyviai taip pat diskutavo šalies saugumo, pilietybės, žmogaus teisių ir kitomis temomis.

Didžiųjų Londono debatų įrašą stebėkite [čia](#).

Nuotraukos: „Marto Photography“

*** Pasauliolietuvis.lt pastaba: originalus straipsnis rugsėjo 18 d. buvo paskelbtas su eilute „Dėl šių įtarimų Z. Čepaitė ir kiti bendruomenės nariai buvo paduoti į teismą.“, rugsėjo 22 d. po Z. Čepaitės kreipimosi pakoregavome pastraipą: „Kai Z. Čepaitė buvo pašalinta iš organizacijos, JK bendruomenės pirmininkės pareigas ėjo D. Asanavičiūtė, kuri teigė, kad dėl aukščiau išvardytų įtarimų Z. Čepaitė ir keli kiti bendruomenės nariai buvo paduoti į teismą.“*

Originalus ir pakoreguotas sakinyss buvo parašyti remiantis 2018 m. „Lietuvos ryto“ straipsniu, siekiant trumpai paaiškinti situaciją. Abi sakiniuose minimos kandidatės – Z. Čepaitė ir D. Asanavičiūtė kreipėsi į redakciją dėl netikslumų ir klaidinimo ir atsiuntė papildomos informacijos apie situaciją. Kadangi šis straipsnis skirtas apibendrinti tai, kas kalbėta debatuose, kandidatėms atsakėme, kad plačiai situacijos nagrinėti negalime. Iš galutinės straipsnio versijos ištriname abu minėto sakinio variantus, nes jie nėra parašyti remiantis debatų medžiaga, o išoriniu šaltiniu ir nėra žinomas kontekstas. Besidomintiems situacija, siūlome pasižiūrėti [debatų įrašą](#).

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.